

2009. május 7., csütörtök

Az Európai Unió intézményi egyensúlya

P6_TA(2009)0387

Az Európai Parlament 2009. május 7-i állásfoglalása: a Lisszaboni Szerződés hatása az Európai Unió intézményi egyensúlyának fejlődésére (2008/2073(INI))

(2010/C 212 E/12)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Elnökök Értekezlete 2008. március 6-i határozatára,
- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról szóló Lisszaboni Szerződésre, amelyet 2007. december 13-án írtak alá,
- tekintettel a Lisszaboni Szerződésről szóló, 2008. február 20-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel az Európai Tanács 2008. december 11-i és 12-i következtetéseire,
- tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
- tekintettel az Alkotmányügyi Bizottság jelentésére és a Fejlesztési Bizottság véleményére (A6-0142/2009),
- A. mivel a Lisszaboni Szerződés megszilárdítja az Unió intézményi egyensúlyát, abban az értelemben, hogy megerősíti valamennyi politikai intézmény alapvető funkcióit, ezáltal erősítve az intézményi keretrendszerben betöltött szerepeiket, amelyben az intézmények közötti együttműködés az Unió integrációs folyamata sikerének kulcsfontosságú eleme,
- B. mivel a Lisszaboni Szerződés a korábbi „közösségi módszert” kiigazítva és megerősítve „uniós módszerré” alakítja, amelynek lényege az alábbi:
 - az Európai Tanács határozza meg az általános politikai irányokat és prioritásokat,
 - a Bizottság előmozdítja az Unió általános érdekeit, és ennek érdekében megteszi a megfelelő kezdeményezéseket,
 - az Európai Parlament és a Tanács közösen látják el a jogalkotási és költségvetési feladatokat a Bizottság javaslatai alapján,
- C. mivel a Lisszaboni Szerződés az Uniónak ezt a különleges döntéshozatali módszerét terjeszti ki a jogalkotási és költségvetési feladatok újabb területeire,

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0055.

2009. május 7., csütörtök

- D. mivel a Lisszaboni Szerződés rendelkezik arról, hogy az Európai Tanács egyhangúlag és az Európai Parlament egyetértésével a minősített többségi szavazást és a rendes jogalkotási eljárást kiterjeszthesse, ezáltal megerősítve az uniós módszert,
- E. mivel – bár a Lisszaboni Szerződés célja az Európai Tanács elnökségének és a Tanács összetartozásának egyszerűsítése és fokozása – az Európai Tanács különálló elnöksége és a Külügyi Tanács (valamint az Eurogroup) együttélése a Tanács más formációinak elnökségét jellemző rotációs rendszer fenntartásával együtt kezdetben valószínűleg bonyolultabbá teszik az Unió működését,
- F. mivel a nemek közötti egyenlőség elvéből az következik, hogy az Európai Unió legfontosabb politikai pozícióba való kinevezési eljárások során tiszteletben tartják a nők és férfiak közszereplői tisztségekben való egyenlő képviselőségét,
- G. mivel a Bizottság elnökének megválasztására vonatkozó új eljárás szükségessé teszi a választási eredmények átgondolását, valamint az Európai Tanács és az Európai Parlament képviselői közötti megfelelő konzultációkat, mielőtt az Európai Tanács elnökjelöltet állítana,
- H. mivel a döntéshozatali eljárással kapcsolatos intézményközi együttműködés megszervezése kulcsfontosságú lesz az uniós tevékenység sikere szempontjából,
- I. mivel a Lisszaboni Szerződés elismeri a többéves stratégiai és az éves működési programokat az intézmények közötti kiegyensúlyozott viszony és a döntéshozatali eljárások hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében, és hangsúlyozza a Bizottság fő programozási feladatok kezdeményezőjeként való fellépését,
- J. mivel a jelenlegi hétéves pénzügyi programozás azt jelenti, hogy az Európai Parlament és a Bizottság a teljes jogalkotási ciklus és mandátumuk ideje alatt időnként nem hozhatnak majd alapvető politikai és pénzügyi döntéseket az elődjeik által elfogadott és a mandátumuk végéig tartó keret határai közé szorítva, erre azonban megoldást jelenthet a Parlament és a Bizottság mandátumával egybeeső ötéves pénzügyi programozás Lisszaboni Szerződés által kínált lehetősége,
- K. mivel a Lisszaboni Szerződés egy új és átfogó megközelítést vezet be az Unió külpolitikája felé – jöllehet a döntéshozatali eljárások külön mechanizmusával a közös kül- és biztonságpolitikához (KKBP) kapcsolódó ügyek vonatkozásában –, valamint egy különleges külső szolgálat támogatásával létrehozza a Bizottság alelnöke (főképviseelő) kettős posztját, amely ezen új és integrált megközelítés működőképessé tételének kulcsfontosságú tényezője,
- L. mivel a Lisszaboni Szerződés bevezeti az Unió külső képviselétének új rendszerét, amelyről különböző szinteken lényegében az Európai Tanács elnöke, a Bizottság elnöke és a Bizottság alelnöke (főképviseelő) gondoskodnak, és amely alapos összehangolást és szoros együttműködést kíván az e képviselletekért felelős különböző felek között a hatáskörök káros összeütközéseinek és a feladatvégzés fölösleges megkettőződésének elkerülése érdekében,
- M. mivel az Európai Tanács 2008. december 11–12-i ülésén egyetértett abban, hogy a Lisszaboni Szerződés év végéig történő hatálybalépése esetén megtenné a szükséges jogi intézkedéseket a Bizottság jelenlegi összetételének – tagállamonként egy tag – megőrzése érdekében,

2009. május 7., csütörtök

Általános értékelés

1. üdvözli a Lisszaboni Szerződésben foglalt intézményi újításokat, amelyek egy megújult és megerősített intézményi egyensúly feltételeit teremtik meg az Unióban, hatékonyabb, nyitottabb és demokratikusabb működést lehetővé téve az intézmények számára, és képessé téve az Uniót arra, hogy a polgárok elvárásaihoz közelebb álló, jobb eredményeket érjen el, és hogy a nemzetközi életben betöltött globális szerepét kiteljesíthesse;

2. hangsúlyozza, hogy valamennyi intézmény fő feladatai támogatást élveznek, lehetővé téve, hogy mindegyikük hatékonyabb módon fejleszthesse szerepét, ugyanakkor figyelmeztet arra, hogy az új intézményi keret megköveteli, hogy minden egyes intézmény részt vegyen a többi intézménnyel folytatott állandó együttműködésben annak érdekében, hogy előremutató eredményeket érhessenek el az Unió egésze számára;

A döntéshozatal különleges, az intézményközi egyensúly alapjául szolgáló „uniós módszerének” megerősítése

3. üdvözli, hogy a Lisszaboni Szerződés a „közösség módszer” lényeges elemeit, így a Bizottság kezdeményezési, valamint az Európai Parlament és a Tanács közös döntéshozatali jogát megtartja és megerősíti, abban az értelemben, hogy:

— az Európai Tanács olyan intézménnyé válik, amelynek az Unió irányvonalának meghatározásában és az Unió ösztönzésében betöltött különleges szerepe megerősödik, meghatározva az Unió stratégiai céljait és prioritásait, de nem beleavatkozva az Unió jogalkotási és költségvetési jogköreinek rendes gyakorlásába;

— a Bizottságnak, az európai tevékenységek előmozdítójának szerepe megerősödik, és ezáltal biztossá válik, hogy a jogalkotási kezdeményezésre vonatkozó monopóliuma, nevezetesen a költségvetési eljárásban, érintetlen marad (sőt megerősödik).

— az Európai Parlamentnek mint a jogalkotó hatóság egyik ágának hatásköre növekszik, mivel a rendes jogalkotási eljárás (ahogyan a jelenlegi együttdöntési eljárást hívják majd) általános szabállyá válik (hacsak az alapszerződések ki nem kötik különleges jogalkotási eljárás alkalmazását), amelyet az európai jogalkotás csaknem valamennyi területére, így a bel- és igazságügyre is kiterjesztenek;

— a Tanácsnak mint a jogalkotó hatóság másik ágának szerepe is megőrződik és megerősítést nyer – néhány fontos területen hangsúlyozottabb szereppel – különösen annak eredményeként, hogy a Lisszaboni Szerződés tisztázza, hogy az Európai Tanács nem láthat el jogalkotási feladatokat;

— az új költségvetési eljárás ugyancsak a közös döntéshozatali eljárásra fog épülni az Európai Parlament és a Tanács azonos mértékű részvétele mellett, és lefedi majd a kiadások valamennyi típusát, valamint az Európai Parlament és a Tanács a többéves pénzügyi keretről is közösen határoznak majd, mindkét esetben a Bizottság kezdeményezésére;

— a jogalkotási és a felhatalmazáson alapuló aktusok közötti különbségtétel, valamint a Bizottság különleges végrehajtó szerepének elismerése a jogalkotói hatóság két ágának egyenlő mértékű ellenőrzése mellett javítani fogják az európai jogalkotás minőségét; az Európai Parlament új szerepet játszik a hatáskörök Bizottságra történő átruházásában, valamint a felhatalmazáson alapuló aktusok kapcsán betöltött felügyeletben;

— tekintettel az Unió szerződésalkotói jogkörére, a Bizottságnak a tárgyalások levezetésére vonatkozó képességet illető szerepe (a Bizottság alelnökével (főképviselő) szoros együttműködésben) elismerést nyert, és az Európai Parlament beleegyezése lesz szükséges ahhoz, hogy a Tanács szinte valamennyi nemzetközi megállapodást megköthesse;

4. üdvözli, hogy a Lisszaboni Szerződés meghatározza, hogy az Európai Tanács egyhangúlag és az Európai Parlament beleegyezésével újabb területekre terjesztheti ki a minősített többséggel történő döntéshozatalt és a rendes jogalkotási eljárást, feltéve hogy a nemzeti parlamenteknek nem lesz ellenvetésük;

2009. május 7., csütörtök

5. hangsúlyozza, hogy ezek az „áthidaló” záradékok egészében véve az „uniós módszer” legszélesebb körben való alkalmazása felé mutató valódi trendről tesznek tanúságot, és következésképpen kéri az Európai Tanácsot, hogy a lehető legnagyobb mértékben használja ki ezeket a szerződés által nyújtott lehetőségeket;

6. fenntartja, hogy a Lisszaboni Szerződés által bevezetett valamennyi intézményi és eljárási újítás a különböző eljárásokban részt vevő intézmények szoros és állandó együttműködését kívánja, a szerződésben meghatározott új mechanizmusok, különösen az intézményközi megállapodások által nyújtott előnyök teljes mértékű kihasználásával;

Az Európai Parlament

7. határozottan üdvözli, hogy a Lisszaboni Szerződés teljes mértékben elismeri az Európai Parlamentet mint az Unió jogalkotó és költségvetési hatósága két ágának egyikét, miközben az Unió működése szempontjából lényeges számos politikai döntés meghozatalában betöltött szerepét is elismeri, valamint politikai ellenőrzéssel kapcsolatos funkcióját is megerősíti, sőt kisebb mértékben, de kiterjeszti a KKBP-re is;

8. hangsúlyozza, hogy az Európai Parlament szerepének elismerése a többi intézmény teljes körű együttműködését kívánja, nevezetesen a tekintetben, hogy a Parlamentet kellő időben ellátják azon feladatai teljesítéséhez szükséges dokumentumokkal, amelyeket a Tanáccsal egyenrangú félként végez, valamint annak biztosítása kapcsán, hogy ugyanazon feltételek mellett vehessen részt a más intézményekben tartott illetékes munkacsoportokban és üléseken, mint a döntéshozatali eljárás többi szereplője; kéri a három intézményt, hogy tűzzék ki célul az ezen területek legjobb gyakorlatainak megteremtésére irányuló intézményközi megállapodások létrehozását a kölcsönös együttműködés javítására;

9. fenntartja, hogy az Európai Parlamentnek magának kell végrehajtania a szükséges belső reformokat annak érdekében, hogy felépítését, eljárásait és munkamódszereit az új hatáskörökhöz, valamint a Lisszaboni Szerződésből eredő megerősített programozási követelményekhez és az intézményközi együttműködéshez igazítsa ⁽¹⁾; érdeklődéssel várja a parlamenti reformmal foglalkozó munkacsoport következtetéseit, és emlékeztet arra, hogy illetékes bizottsága jelenleg munkálkodik eljárási szabályzatának átdolgozásán, hogy azt a Lisszaboni Szerződéshez igazítsa ⁽²⁾;

10. üdvözli, hogy a Lisszaboni Szerződés a szerződések felülvizsgálatára vonatkozó kezdeményezési jogot kiterjeszti az Európai Parlamentre, elismeri, hogy a Parlamentnek joga van a konventben való részvételre, és hogy a Parlament beleegyezésére van szükség abban az esetben, ha az Európai Tanács úgy véli, hogy semmi sem indokolja a konvent összehívását; úgy véli, hogy ez az elismerés amellet szól, hogy tiszteletben tartsák az Európai Parlamentnek a kormányközi konferencián (IGC) való teljes mértékű részvételéhez való jogát, amely a Bizottsághoz hasonló feltételek mellett valósul meg; úgy véli, hogy a korábbi két kormányközi konferencia tapasztalataira építve az intézményközi megállapodás a jövőben meghatározhatná a kormányközi konferencia megszervezésének irányvonalait, nevezetesen az Európai Parlament részvételével és az átláthatósággal kapcsolatos kérdéseket illetően;

11. figyelembe veszi az átmeneti intézkedéseket az Európai Parlament összetétele tekintetében; úgy véli, hogy ezen intézkedések végrehajtása megkívánja az elsődleges jog módosítását; felkéri a tagállamokat, hogy hozzák meg a szükséges jogi intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2009 júniusában előzetesen megválaszthatassanak még 18 képviselőt, hogy ők a Lisszaboni Szerződés hatálybalépéséig megfigyelőként részt vehessenek az Európai Parlament ülésein; emlékeztet arra ugyanakkor, hogy ezek a képviselők teljes hatáskörrel egy megállapodás szerinti időpont után, az elsődleges jogban véghezvitt módosítások ratifikációjának befejeztével rendelkeznek; emlékezteti a Tanácsot, hogy a Parlament az Európai Parlament összetétele tekintetében a Lisszaboni Szerződés értelmében (EUSz. 14. cikke (2) bekezdése) értelmében fontos kezdeményezési és jóváhagyási jogokat nyer, amelyeket maradéktalanul érvényesíteni is kíván;

⁽¹⁾ A Parlament 2009. május 7-i állásfoglalása a Parlament új szerepéről és a Lisszaboni Szerződés végrehajtásával kapcsolatos felelősségeiről (Leinen-jelentés), P6_TA(2009)0373.

⁽²⁾ A Parlament 2009. május 6-i állásfoglalása a Parlament eljárási szabályzatának általános felülvizsgálatáról P6_TA(2009)0359 és az eljárási szabályzat Lisszaboni Szerződésnek megfelelő kiigazításáról (A6-0277/2009) (Corbett-jelentés).

2009. május 7., csütörtök

Az Európai Tanács szerepe

12. úgy véli, hogy az Európai Tanács teljes jogú és független, a szerződésekben egyértelműen megfogalmazott konkrét hatáskörökkel rendelkező intézményként való hivatalos elismerése azt is jelenti, hogy az Európai Tanács szerepkörében újra hangsúlyos szerepet kap a szükséges politikai lendület biztosításának és az uniós tevékenységek általános irányai és céljai meghatározásának alapvető feladata;

13. ugyancsak üdvözli, hogy a Lisszaboni Szerződés hangsúlyozza az Európai Tanácsnak a szerződések felülvizsgálatában, valamint az Unió politikai élete számára alapvető fontossággal bíró, – így például a legfontosabb politikai posztokra történő kinevezésekről, a különböző döntéshozatali eljárások kapcsán létrejövő politikai blokádok feloldásáról és a rugalmassági mechanizmusok alkalmazásáról szóló – bizonyos döntések során betöltött kulcsfontosságú szerepét, amely döntéseket az Európai Tanács részvételével vagy maga az Európai Tanács fogad el;

14. továbbá úgy véli, hogy mivel az Európai Tanács immár az uniós intézményi struktúra része, szükség van kötelezettségei egyértelműbb és pontosabb meghatározására – beleértve tevékenységeinek esetleges bírósági ellenőrzését – különös figyelemmel az EUMSz 265. cikkére;

15. hangsúlyozza, hogy az Európai Tanácsnak különleges vezető szerepet kell játszania a külső fellépésekben, különösen a KKBP-t illetően, amelyek során létfontosságúak a Tanács azon feladatai, amelyek a stratégiai érdekek, a célok és az adott külpolitika általános iránymutatásainak meghatározására vonatkoznak; hangsúlyozza ezzel összefüggésben annak szükségességét, hogy a Tanácsot, a Bizottság elnökét és a Bizottság alelnökét (főképviseelő) fokozott mértékben vonják be az Európai Tanács munkájának előkészítésébe e területen;

16. fenntartja, hogy az Európai Parlament és az Európai Tanács közötti intézményközi együttműködés javításának szükségessége azoknak a feltételeknek a tökéletesítése mellett szól, amelyeknek megfelelően vesz részt az Európai Parlament elnöke az Európai Tanáccsal folytatott vitákban, és amelyekkel a két intézmény közötti kapcsolatokról szóló politikai megállapodásban lehetne foglalkozni; úgy véli, hogy hasznos lenne, ha az Európai Tanács belső eljárási szabályzatában hasonlóképpen formálissá tenné e feltételeket;

Az Európai Tanács elnökségének állandósítása

17. üdvözli az Európai Tanács hosszú távra szóló, állandó elnöki tisztségének létrehozását, ami elősegíti annak biztosítását, hogy az intézmény munkája és ezáltal az uniós fellépések nagyobb folytonosságot, hatékonyságot és következetességet mutassanak; hangsúlyozza, hogy az Európai Tanács elnökének kinevezésére a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után mielőbb sort kell keríteni, hogy fenntartható legyen az újonnan megválasztott Parlament és az új Bizottság mandátumának ideje közötti kapcsolat;

18. hangsúlyozza az Európai Tanács elnökének az Unió intézményi életében betöltendő lényeges szerepét, amelyet nem mint az Európai Unió, hanem az Európai Tanács elnöke töltene be, akinek feladata a Tanács munkájának előbbre vitele, a munka előkészítésének és folyamatosságának biztosítása, a tagok közötti egyetértés előmozdítása, jelentések készítése az Európai Parlament számára, valamint az Unió külső képviselője a KKBP-vel kapcsolatban tanácsi szinten és a Bizottság alelnöke (főképviseelő) szerepeinek sérelme nélkül;

19. emlékeztet arra, hogy az Európai Tanács üléseinek előkészítését és munkájának folyamatosságát az Európai Tanács elnökének kell biztosítania a Bizottság elnökével együttműködésben és az Általános Ügyek Tanácsa munkájára alapozva, amely feltételezi az Európai Tanács elnökének és az Általános Ügyek Tanácsa elnökségének kapcsolatba kerülését és szoros együttműködését;

20. ezzel összefüggésben úgy véli, hogy lényeges az Európai Tanács elnöke és a Bizottság elnöke, a rotációs elven működő elnökség, és – az Unió KKBP-t illető ügyeinek külső képviselője tekintetében – a Bizottság alelnöke (főképviseelő) közötti kiegyensúlyozott és együttműködő kapcsolat megléte;

2009. május 7., csütörtök

21. emlékeztet arra, hogy bár a Lisszaboni Szerződés szerint az Európai Tanácsot a Tanács Főtitkárságának kell segítenie, az Európai Tanács egyedi kiadásait a költségvetés elkülönített részében kell meghatározni, amely ugyancsak tartalmazza az Európai Tanács elnökére – akit a saját kabinetjének kell segítenie – vonatkozó, méltányos feltételek mellett létrehozott egyedi allokációkat;

A Tanács

22. üdvözli azokat a lépéseket, amelyeket a Lisszaboni Szerződés tesz azért, hogy a Tanácsot a jogalkotó és költségvetési hatóság második ágának tekintse, amely – noha néhány területen nagyobb befolyással bírva – az Európai Parlamenttel osztja meg a döntéshozatali feladatok legnagyobb részét egy olyan intézményi rendszerben, amely egy kétkamarás parlamentáris logika alapján folyamatosan jött létre;

23. hangsúlyozza az Általános Ügyek Tanácsának és így elnökének a Lisszaboni Szerződés által biztosított fontos szerepét, a különböző tanácsi formációk munkája összehangoltságának és folyamatosságának, valamint az Európai Tanács – elnökével és a Bizottság elnökével együttműködésben folytatott – munkája előkészítésének és folyamatosságának biztosítására;

24. hangsúlyozza, hogy a Tanács a KKBP előkészítésében, meghatározásában és végrehajtásában játszott különleges szerepe megkívánja az Általános Ügyek Tanácsának elnöke és a Külügyi Tanács elnöki tiszttét betöltő bizottsági alelnök (főképviselő), valamint azok és az Európai Tanács elnöke közötti fokozott együttműködést;

25. kifejezi meggyőződését, hogy az Általános Ügyek Tanácsa és a Külügyi Tanács szerepének Lisszaboni Szerződés általi elkülönítése e két tanácsi formáció különböző összetételét teszi szükségessé, különösen azért, mert a Lisszaboni Szerződés által módosított szerződésekben foglalt, az Unió kapcsolataira vonatkozó tágabb értelmezés egyre inkább korlátozza a kettős mandátum meglétét mindkét tanácsi formációban; ezért véleménye szerint kívánatos, hogy a Külügyi Tanács miniszterei elsődlegesen a Külügyi Tanács tevékenységeire összpontosítsanak;

26. ezzel összefüggésben úgy véli, hogy szükséges lehet, hogy a tanácsi elnökséget betöltő tagállam miniszterelnöke/államfője személyesen elnököljön az Általános Ügyek Tanácsában és biztosítsa megfelelő működését, mivel az Általános Ügyek Tanácsa felelős a különböző tanácsi formációk összehangolásáért, és ez dönt a prioritásokról és azoknak a konfliktusoknak a megoldásáról, amelyeket jelenleg túl gyorsan az Európai Tanács elé visznek;

27. felismeri a különböző tanácsi formációk közötti együttműködéssel kapcsolatos nehézségeket, amelyek az elnökség új rendszeréből következnek, és hangsúlyozza ezen kockázatok elkerülésére tekintettel az „új” 18 hónapos állandósult „trojkák” (három elnökségből álló csoport) fontosságát, amelyek a különböző tanácsi formációk (kivéve a Külügyi Tanács és az Eurogroup) és a COREPER elnökségi tisztjein osztoznak annak érdekében, hogy biztosítsák a Tanács egésze munkájának koherenciáját, összehangoltságát és folytonosságát, valamint az Európai Parlamenttel hozott közös határozat alapján a jogalkotási és költségvetési eljárások zökkenőmentes lebonyolításához szükséges intézményközi együttműködést;

28. alapvető fontosságúnak tartja, hogy a trojkák közös mandátumuk révén intenzív és állandó együttműködést alakítsanak ki; hangsúlyozza valamennyi 18 hónapos trojka közös operatív programjának fontosságát az Unió működése szempontjából, ahogyan azt ezen állásfoglalás (51) bekezdése is kifejti; felhívja a trojkákat, hogy közös mandátumuk kezdetén mutassák be a Parlament plenáris ülésén közös operatív programjukat, amely tartalmazza jogalkotási tanácskozásaik ütemezésére vonatkozó javaslataikat;

29. úgy véli, hogy a tanácsi elnökséget betöltő tagállam miniszterelnöke/államfője kulcsfontosságú szerepet játszik az elnökségi csoportok kohéziójának és a különböző tanácsi formációk kohéziójának megerősítésében, valamint az Európai Tanáccsal való, a Tanács munkájának előkészítését és folytonosságát illető szükséges együttműködés biztosításában;

2009. május 7., csütörtök

30. hangsúlyozza ugyanakkor, hogy a tanácsi elnökséget betöltő tagállam miniszterelnökének/államfőjének az Európai Parlamenttel folytatott, az elnökség tevékenységeivel kapcsolatos párbeszéd kitüntetett résztvevőjének kell lennie; úgy véli, hogy fel kell kérni a Parlament plenáris ülésén való felszólalásra, ahol előadja az elnökségi tevékenységek programját, összesíti a hathónapos időszak alatt elért eredményeket, valamint vitára bocsáthat bármely, az elnökségi mandátum alatt felmerülő lényeges politikai kérdést;

31. hangsúlyozza, hogy az Unió fejlődésének jelenlegi szakaszában továbbra is a biztonságot és a védelmet érintő kérdések képezik a KKBP szerves részét, és úgy véli, hogy mint ilyeneknek a Külügyi Tanács hatáskörén belül kell maradniuk, amelyet adott esetben a védelmi miniszterek részvételével a Bizottság alelnöke (főképviseelő) elnököl;

A Bizottság

32. üdvözli a Bizottság mint az uniós tevékenységeket az alábbiak révén előmozdító „motor” nélkülözhetetlen szerepének megerősítését:

- a jogalkotás-kezdemenyezési hatáskörének kvázi-monopóliumának elismerése, amelyet a KKBP mellett az Unió valamennyi tevékenységi területére kiterjesztenek, és amelyet különösen a pénzügyi témák kapcsán erősítenek meg;
- a jogalkotó és költségvetési hatóság két ága közötti megállapodást elősegítő szerepének erősítése;
- az Unió „végrehajtójaként” betöltött szerepének erősítése minden olyan esetben, amikor az európai uniós jogszabályok rendelkezéseinek végrehajtásához közös megközelítésre van szükség; a Tanács kizárólag KKBP-val kapcsolatos ügyekben tölt be ilyen szerepet és csak jogszabályokban meghatározott, megfelelően indokolt esetekben;

33. üdvözli továbbá az elnöki pozíció biztosok kollégiumán belüli megerősödését, különös tekintettel a biztosok elnökkel szembeni intézményi elszámoltathatóságára és a Bizottság belső szerveződésére, mely megeremti a Bizottságnak az elnök általi vezetéséhez szükséges feltételeket és megerősíti a Bizottság kohézióját; úgy véli, hogy ezt a megerősödést fokozni lehet az államfők vagy a kormányzatok közti megállapodás – amely a tagállamonként egy bizottsági tag rendszerének megőrzésére irányul – tekintetében;

A Bizottság elnökének megválasztása

34. hangsúlyozza, hogy a Bizottság elnökének az Európai Tanács javaslatára történő, az Európai Parlament általi megválasztása határozott politikai jelleget ad az elnök kinevezésének;

35. kiemeli, hogy e kinevezési mód fokozza majd a Bizottság elnökének demokratikus legitimitását és megerősíti a pozícióját mind a Bizottságon belül (a többi biztossal meglévő belső kapcsolatait illetően), mind általánosságban az intézményközi kapcsolatok terén;

36. úgy véli, hogy a Bizottság elnökének e megerősített legitimitása a Bizottság egészének előnyére is válik azáltal, hogy megerősíti azt a képességét, hogy az általános európai érdek független előmozdítójaként lépjen fel, valamint az európai szintű fellépés hajtóerejeként működjön;

37. ebben az összefüggésben emlékeztet arra, hogy az a tény, hogy az Európai Tanács minősített többséggel jelöltet javasolhat a Bizottság elnöki posztjára, és hogy e jelölt Európai Parlament általi kiválasztásához az Európai Parlament tagjai többségének szavazata szükséges, további ösztönzőt jelent a folyamatban részt vevő valamennyi fél számára, hogy megeremtsék a folyamat sikeréhez szükséges párbeszédet;

2009. május 7., csütörtök

38. emlékeztet arra, hogy az Európai Tanácsot köti a Lisszaboni Szerződés, hogy „vegye figyelembe az európai parlamenti választásokat” és a jelölt kiválasztása előtt „tartson megfelelő konzultációkat”, melyek nem hivatalos kapcsolatokat jelentenek a két intézmény között; emlékeztet arra is, hogy a Lisszaboni Szerződést elfogadó kormányközi konferencia záróokmányához csatolt 11. sz. nyilatkozat ⁽¹⁾ ebben az összefüggésben az Európai Parlament és az Európai Tanács képviselői közötti „legmegfelelőbbnek tekintett keretek közötti konzultációk” megtartására szólít fel;

39. javasolja, hogy az Európai Tanács bízza meg elnökét (egyedül vagy küldöttséggel) a konzultációk lefolytatásával, és hogy az Európai Tanács elnöke konzultáljon az Európai Parlament elnökével az Európai Parlamenten belüli képviselőcsoportok valamennyi vezetőjének – akiket lehetőség szerint az európai politikai pártok vezetői (vagy küldöttségei) kísérik – részvételével tartandó szükséges ülések megszervezése céljából, és ezt követően az Európai Tanács elnöke tegyen jelentést az Európai Tanácsnak;

Kinevezési eljárás

40. úgy véli, hogy az Európai Tanács, illetve a Bizottság elnöki tisztségének, valamint a Bizottság alelnöki (főképviseelő) posztjának betöltésére felkért személyek kiválasztásakor elsősorban a jelölteknek a feladat szempontjából releváns képességeit kell figyelembe venni; emellett elismeri, hogy a fent említett záróokmányhoz ⁽²⁾ csatolt 6. sz. nyilatkozat értelmében figyelembe kell venni az Unió és tagállamai földrajzi és demográfiai sokféleségének tiszteletben tartását;

41. ezen kívül úgy véli, hogy az Európai Unió legfontosabb politikai posztjaira történő kinevezések esetében a tagállamoknak és az európai politikai családoknak nem csupán a földrajzi és demográfiai egyensúly kritériumait kell figyelembe venniük, hanem a politikai és a nemek közötti egyensúlyon alapuló kritériumokat is;

42. úgy véli, hogy ebben az összefüggésben a kinevezési eljárásra az európai parlamenti választásokat követően kellene sort keríteni annak érdekében, hogy figyelembe lehessen venni a választási eredményeket, melyek elsődleges szerepet játszanak a Bizottság elnökének kiválasztásában; kiemeli, hogy csak az elnök megválasztása után lesz lehetséges a szükséges egyensúly biztosítása;

43. ebben az összefüggésben az alábbi kinevezési eljárást és ütemtervet javasolja lehetséges modellként, melyet elfogadhat az Európai Parlament és az Európai Tanács:

- az európai parlamenti választásokat követő 1. és 2. hét: az Európai Parlament képviselőcsoportjainak felállítása;
- a választásokat követő 3. hét: az Európai Tanács elnöke és az Európai Parlament elnöke közötti konzultációk, melyeket az Európai Tanács elnöke és a képviselőcsoportok elnökei közötti külön tanácskozások követnek (lehetőség szerint az európai politikai pártok elnökeinek vagy a szűk körű küldöttségeinek a részvételével);
- a választásokat követő 4. hét: az előző preambulumbekzdésben említett konzultációk eredményeinek figyelembevételével az Európai Tanács megnevezi a Bizottság elnökjelöltjét;
- a választásokat követő 5. és 6. hét: a Bizottság elnökjelöltje és a képviselőcsoportok közötti kapcsolatfelvétel; a jelölt nyilatkozatai és politikai iránymutatásainak bemutatása az Európai Parlamentnek; az Európai Parlament szavaz a Bizottság elnökjelöltjéről;
- július/augusztus/szeptember: a Bizottság megválasztott elnöke megállapodik az Európai Tanáccsal a Bizottság alelnökének (főképviseelő) kinevezéséről és javaslatot tesz a biztosjelöltek (beleértve a Bizottság alelnökét (főképviseelő)) listájára;

⁽¹⁾ Az Európai Unióról szóló Szerződés 17. cikke (6) és (7) bekezdéséről szóló 11. sz. nyilatkozat.

⁽²⁾ Az Európai Unióról szóló Szerződés 15. cikke (5) és (6), 17. cikke (6) és (7) bekezdéséről szóló 6. sz. nyilatkozat

2009. május 7., csütörtök

- szeptember: a Tanács elfogadja a biztosjelöltek listáját a (beleértve a Bizottság alelnökét (főképviselő));
- szeptember/október: a biztosjelöltek és a Bizottság alelnökjelöltje (főképviselő) Európai Parlament előtti meghallgatása;
- október: a biztosok testülete bemutatkozik a Parlamentnek és ismerteti programját; szavazás a testület egészéről (beleértve a Bizottság alelnökét (főképviselő)); az Európai Tanács jóváhagyja az új Bizottságot; az új Bizottság hivatalba lép;
- november: az Európai Tanács kinevezi elnökét;

44. kiemeli, hogy a javasolt forgatókönyvet legkésőbb 2014-től kell alkalmazni;

45. úgy véli, hogy a Lisszaboni Szerződés 2009 végéig történő esetleges hatálybalépése politikai megállapodást követel meg az Európai Tanács és a Parlament között annak biztosítása érdekében, hogy a soron következő Bizottság elnökének kiválasztási eljárása és a jövőbeni Bizottság kinevezési eljárása minden esetben tiszteletben tartja a Lisszaboni Szerződés által az Európai Parlament tekintetében e téren elismert új hatáskörök lényegét;

46. úgy véli, hogy amennyiben az Európai Tanács a 2009. júniusi európai parlamenti választásokat ⁽¹⁾ követően elindítja az új Bizottság elnökének kinevezési eljárását, annak megfelelően tekintetbe kell vennie a Lisszaboni Szerződés értelmében a képviselőcsoportok újonnan megválasztott képviselőivel folytatandó politikai konzultációs folyamat informális befejezéséhez szükséges időkeretet; úgy véli, hogy e feltételek mellett új előjogi lényegét maradéktalanul tiszteletben tartanak, és az Európai Parlament jóváhagyhatná a Bizottság elnökének kinevezését;

47. hangsúlyozza, hogy az új testület kinevezése tekintetében az eljárást kizárólag az írországi második népszavazás eredményei ismeretében lehet elindítani; rámutat arra, hogy így az intézmények teljes mértékben tisztában lennének azzal a jövőbeni jogi környezettel, amelyben az új Bizottság megbízatását gyakorolná, és megfelelően figyelembe vehetnék az eljárással kapcsolatos hatásköreiket, valamint az új Bizottság összetételét, felépítését és hatáskörét; a népszavazás pozitív eredménye esetén az új testületnek – ideértve az elnököt és a Bizottság alelnökét (főképviselő) – az Európai Parlament általi hivatalos jóváhagyására kizárólag a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után kerülhet sor;

48. emlékeztet arra, hogy amennyiben az írországi második népszavazás nem zárul pozitív eredménnyel, a Nizzai Szerződést minden esetben teljes mértékben alkalmazni fogják, valamint hogy a következő Bizottságot azon rendelkezések szerint kell megalakítani, amelyek szerint tagjainak száma kevesebb mint a tagállamok száma; hangsúlyozza, hogy ebben az esetben az Tanácsnak döntést kell hoznia a csökkentett méretű Bizottság tagjainak pontos számáról; hangsúlyozza az Európai Parlament politikai akaratát a rendelkezések szigorú figyelembevételének biztosítása tekintetében;

Programozás

49. úgy véli, hogy a programozásra – mind stratégiai, mind operatív szinten – szükség lesz az uniós fellépés hatékonyságának és koherenciájának biztosításához;

50. következőképpen üdvözlí, hogy a Lisszaboni Szerződés fokozottan felhív a programozásra – mely a cselekvőképesség fokozásának eszköze – és javasolja, hogy a több párhuzamos programozási gyakorlatot az alábbi elvek alapján szervezzék:

⁽¹⁾ Ahogy az a Bizottság kijelöléséről szóló nyilatkozatban is szerepel, az Európai Tanács következtetései, 2008. december 11. és 12.

2009. május 7., csütörtök

- az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Bizottságnak meg kell állapodnia egy olyan jogalkotási „szerződésről” vagy „programról”, mely a bizottsági mandátum kezdetekor ismertetésre kerülő széles körű stratégiai célokon és prioritásokon alapul, melyek az Európai Parlament és a Tanács közös vitájának tárgyát képezik annak érdekében, hogy (lehetőleg külön intézményközi megállapodás formájában, még ha ez jogilag nem is kötelező érvényű) megállapodást érjenek el a három intézmény között az ötéves jogalkotási ciklus közös céljairól és prioritásairól;
- e szerződés vagy program alapján a Bizottságnak tovább kell fejlesztenie elképzeléseit a pénzügyi programozásra vonatkozóan és a választásokat követő év júniusának végéig elő kell terjesztenie javaslatait egy öt évre szóló többéves pénzügyi keretre vonatkozóan – melyet a vonatkozó programok megvalósításához szükséges jogalkotási javaslatok jegyzéke kísér –, melyet a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek kell megvitatnia és elfogadnia ugyanazon év végéig a szerződésekben meghatározott eljárásnak megfelelően;
- ez lehetővé tenné az Unió számára, hogy az öt évre szóló többéves pénzügyi keret már az N+2 (vagy N+3) év ⁽¹⁾ kezdetén hatályba léphessen és ezáltal az Európai Parlament és a Bizottság dönthessen „saját” programozásáról;

51. úgy véli, hogy az ötéves pénzügyi és politikai programozási rendszer irányába történő elmozdulás a költségvetési fegyverletről és a pénzgazdálkodás hatékonyságáról és eredményességéről szóló intézményközi megállapodásban ⁽²⁾ szereplő jelenlegi pénzügyi keret 2015/2016 végéig való meghosszabbítását és kiigazítását teszi szükségessé, a következő pénzügyi keret pedig 2016/2017 elején lép hatályba ⁽³⁾;

52. a jogalkotási szerződés/program alapján és a többéves pénzügyi keret figyelembevételével az alábbiakat javasolja:

- a Bizottság benyújtja éves munka- és jogalkotási programját az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak közös vita céljából, mely lehetővé teszi a Bizottság számára a szükséges kiigazítások elvégzését;
- az Általános Ügyek Tanácsa – az Európai Parlamenttel folytatott párbeszédet követően – elfogadja a három elnökség egyes csoportjai tevékenységeire vonatkozó azon közös operatív programot megbízatásuk teljes 18 hónapos időszakára, mely keretként szolgál az egyes elnökségek 6 hónapos időszakra vonatkozó operatív programja számára;

Külkapcsolatok

53. kiemeli annak az új dimenzióknak a fontosságát, mellyel a Lisszaboni Szerződés gazdagítja az Unió egészének külső fellépését – beleértve a KKBP-t is –, mely az Unió jogi személyiségével és az e területre vonatkozó intézményi innovációkkal (nevezetesen a „kettős szerepet” betöltő bizottsági alelnök (főképviselő), illetve az Európai Külügyi Szolgálat (EEAS) létrehozása) együtt döntő tényező lehetne az Unió e területre vonatkozó koherenciája és hatékonysága szempontjából és jelentősen növelhetné globális szereplőként való ismertségét;

54. emlékeztet arra, hogy meg kell nevezni a külügyi döntések elfogadásának alapjául szolgáló jogalapot annak érdekében, hogy könnyebb legyen az elfogadásuk során követett és a végrehajtásuk során követendő eljárás kijelölése;

⁽¹⁾ Az „n” az „európai parlamenti választások évét” jelenti.

⁽²⁾ A 2006. május 17-i intézményközi megállapodás az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság között a költségvetési fegyverletről és a pénzgazdálkodás hatékonyságáról és eredményességéről (HL C 139., 2006.6.14., 1. o.).

⁽³⁾ A 2007–2013-as időszakra szóló pénzügyi keret felülvizsgálatáról szóló, 2009. március 25-i állásfoglalás (Böge-jelentés), elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0174; és a Lisszaboni Szerződés pénzügyi vetületeiről szóló, 2009. május 7-i állásfoglalás (Guy-Quint-jelentés) P6_TA(2009)0374.

2009. május 7., csütörtök

A Bizottság alelnöke (főképviseelő)

55. úgy véli, hogy a kettős szerepet betöltő bizottsági alelnök (főképviseelő) posztjának létrehozása alapvető lépést jelent az Unió összes külső fellépése összhangjának, hatékonyságának és láthatóságának biztosítása irányába;

56. kiemeli, hogy a főképviseelő/alelnököt az Európai Tanácsnak kell kineveznie minősített többséggel, a Bizottság elnökének egyetértésével és – mivel egyúttal a Bizottság alelnöke is – az Európai Parlament és a biztosok kollégiuma egészének jóváhagyásával; kéri a Bizottság elnökét, biztosítsa, hogy a Bizottság teljes körűen gyakorolja hatáskörét ezen a területen, figyelembe véve, hogy a Bizottság alelnökeként a főképviseelő alapvető szerepet fog betölteni a kollégium összetartásának és jó teljesítményének biztosításában, és hogy a Bizottság elnökének politikai és intézményi kötelessége annak biztosítása, hogy az alelnök rendelkezzen a kollégium integrálásához szükséges kapacitásokkal; hangsúlyozza továbbá, hogy az Európai Tanácsnak tudatában kell lennie a Bizottság alelnöke (főképviseelő) szerepe e területének és a folyamat kezdetétől a Bizottság elnökével való szükséges konzultációk irányába kell haladnia a folyamat sikeres lezárása érdekében; emlékeztet arra, hogy teljes körűen értékeli majd a kinevezett bizottsági alelnök (főképviseelő) politikai és intézményi kapacitásait az új Bizottság kinevezésével kapcsolatos hatáskörén belül;

57. kiemeli, hogy az Európai Külügyi Szolgálatnak (EEAS) alapvető szerepe lesz a Bizottság alelnöke (főképviseelő) tevékenységeinek támogatásában és fontos összetevője lesz az Unió külső fellépése új integrált megközelítése sikerének; hangsúlyozza, hogy az új szolgálat létrehozásához a Bizottság alelnöke (főképviseelő) hivatalos javaslatára lesz szükség, melyet csak hivatalba lépését követően adhat, és melyet a Tanács csak a Bizottság jóváhagyása után és az Európai Parlament véleményét követően fogadhat el; kinyilvánítja azon szándékát, hogy teljes körűen gyakorolja költségvetési hatáskörét az EEAS létrehozásával kapcsolatban;

58. hangsúlyozza, hogy a Bizottság alelnökének (főképviseelő) feladatai rendkívül megterhelőek és szoros együttműködést feltételeznek a többi intézménnyel, különösen a Bizottság elnökével, akivel szemben politikailag elszámoltatható a Bizottság illetékességi körébe tartozó külkapcsolati kérdésekben, a Tanács soros elnökségével, valamint az Európai Tanács elnökével;

59. hangsúlyozza, hogy a Bizottság alelnöki (főképviseelő) posztjának létrehozását eredményező célok elérése nagyban függ majd a Bizottság elnöke és a Bizottság alelnöke (főképviseelő) közötti politikai bizalmon alapuló kapcsolatokról, valamint a Bizottság alelnökének (főképviseelő) azon képességétől, hogy eredményesen együttműködjön az Európai Tanács elnökével, a váltakozó tanácsi elnökséggel és a koordinálása alatt álló, az Unió külső fellépéséhez kapcsolódó különleges hatáskörök gyakorlásával megbízott többi biztossal;

60. kéri a Bizottságot és a Bizottság alelnökét (főképviseelő), hogy teljes mértékben használja ki azt a lehetőséget, hogy közös kezdeményezések terjeszthetők elő a külkapcsolatok területén annak érdekében, hogy erősödjön a kohézió az Unió külső fellépésének különböző területein és fokozódjon annak lehetősége, hogy a Tanács elfogadja e kezdeményezéseket, különösen a KKBP-vel kapcsolatban; ezzel kapcsolatban hangsúlyozza a kül- és biztonságpolitikai intézkedések parlamenti felügyeletének szükségességét;

61. fenntartja azt a véleményét, hogy bizonyos gyakorlati intézkedéseket kell hozni a Bizottság alelnöke (főképviseelő) tehermentesítésére;

— a Bizottság alelnökének (főképviseelő) javaslatot kell tennie különleges megbízottak kinevezésére – akik a Lisszaboni Szerződés (az EU-Szerződés 33. cikke) szerint meghatározott egyértelmű megbízással rendelkeznek – annak érdekében, hogy segítsék őt a KKBP-vel kapcsolatban a hatáskörébe tartozó konkrét területeken (a Tanács által kinevezett különleges megbízottakat az Európai Parlamentnek is meg kell hallgatnia és tevékenységükről rendszeresen tájékoztatniuk kell az Európai Parlamentet);

2009. május 7., csütörtök

- a KKBP-n kívüli tevékenységeit össze kell hangolnia az adott területekért felelős biztosokkal és szükség esetén delegálnia kell rájuk az Európai Unió említett területeken való nemzetközi képviseletéhez kapcsolódó feladatait;
- a Bizottság alelnökének (főképviselő) esetről-esetre, a betöltött hatáskör függvényében kell határoznia arról, hogy ki képviseli távollétében;

Képviselet

62. úgy véli, hogy a Lisszaboni Szerződés hatékony, összetett, működő rendszert határoz meg az Unió külviseletére vonatkozóan és azt javasolja, hogy ezt az alábbi iránymutatások szerint tagolják:

- az Európai Tanács elnöke képviseli az Uniót államfői vagy kormányfői szinten a KKBP-be tartozó kérdéseket illetően, nem rendelkezik azonban hatáskörrel politikai tárgyalások folytatására az Unió nevében, az ugyanis a Bizottság alelnökének (főképviselő) feladata; felkérhető azon különleges funkció betöltésére is, hogy az Európai Tanácsot képviselje bizonyos nemzetközi eseményeken;
- a Bizottság elnöke látja el az Unió legmagasabb szintű képviseletét az Unió külkapcsolatainak összességét vagy az Unió külső fellépésének hatálya alá tartozó konkrét ágazati politikákat (külkereskedelem stb.) illetően (kivéve a KKBP-be tartozó ügyeket); a Bizottság alelnöke (főképviselő) vagy az illetékes/megbízott biztos is betöltheti ezt a funkciót a Bizottság felügyelete alatt;
- a Bizottság alelnöke (főképviselő) képviseli az Uniót miniszteri szinten vagy Unió általános külső fellépésével kapcsolatosan nemzetközi szervezetekben; a Külügyi Tanács elnökének külső képviseletét is ellátja;

63. úgy véli, hogy az Általános Ügyek Tanácsa elnökét (nevezetesen az elnökséget betöltő tagállam miniszterelnökét) vagy a Tanács egy konkrét ágazati formációja elnökét többé nem kellene felkérni az Unió külső képviseletével kapcsolatos feladatok ellátására;

64. kiemeli az Unió külső képviseletéből adódó különféle feladatok ellátásáért felelős különböző felek közötti koordináció és együttműködés fontosságát annak érdekében, hogy elkerülhetők legyenek a hatásköri konfliktusok, és biztosítható legyen az Unió külső koherenciája és ismertsége;

*

* *

65. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és az Alkotmányügyi Bizottság jelentését a Tanácsnak és a Bizottságnak és a tagállamok parlamentjeinek.